

Sygn. akt VI Ga 346/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Renata Bober

SO Anna Walus – Rząsa (spr.)

Protokolant: st. sekr. Sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: F.w R.

przeciwko: (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda co do punktu II i III wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 22 lipca 2014 r., sygn. akt V GC 997/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i III ten sposób, że:

II. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda F. w R. kwotę 4.200 zł (cztery tysiące dwieście złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.707 zł (jeden tysiąc siedemset siedem złotych) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 510 zł (pięćset dziesięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI Ga 346/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 grudnia 2014r., sygn. akt VI Ga 346/14

Powód F.w R. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 9.800,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podał, że w dniu 30.12.2012r. samochód stanowiący jego własność uległ uszkodzeniu na skutek kolizji drogowej, której sprawcą była osoba posiadająca ubezpieczenie OC u pozwanego.

Powód podniósł, że dnia 18.03.2013r. samochód został mu wydany po naprawie, dlatego też przez okres od 13.02.2013r. do 18.03.2013r. nie mógł korzystać z samochodu. Na ten okres czasu powód wynajmował pojazd zastępczy tj. przez 34 dni i zapłacił za wynajem 11.900,00 zł. Powód przyznał, że pozwany decyzją z dnia 08.04.2013r. uznał roszczenie powoda za zasadne jedynie do kwoty 2.100,00 zł tj. za 6 dni najmu pojazdu zastępczego zgodnie z technologicznym czasem naprawy pojazdu uszkodzonego. W przekonaniu powoda nie można w kwestii terminu najmu samochodu zastępczego kierować się technologicznym czasem naprawy, w sytuacji gdy pojazd uszkodzony faktycznie pozostaje w zakładzie naprawczym.

Nakazem zapłaty z dnia 21.05.2013r. sygn. akt V GNc 1932/13 Sąd Rejonowy w Rzeszowie uwzględnił w całości żądanie powoda.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu. Pozwany przyznał, że dokonywał oględzin uszkodzonego pojazdu powoda trzykrotnie, a decyzją z dnia 08.04.2013r. wypłacił powodowi odszkodowanie obejmujące m. in. zwrot wydatków poniesionych na najem pojazdu zastępczego w okresie uzasadnionym czasem jego technologicznej naprawy tj. za 6 dni. Zdaniem pozwanego jest to czas niezbędny do odstawienia pojazdu do warsztatu, dokonania jego naprawy i odbioru, sam zaś pojazd nie był uszkodzony w sposób uniemożliwiający jego poruszanie się skoro powód od momentu kolizji drogowej do dnia oddania go do warsztatu naprawczego korzystał z niego przez 1,5 miesiąca.

W ocenie strony pozwanej decyzja powoda o zmianie warsztatu naprawczego nie była zasadna, gdyż na skutek jej podjęcia samochód przez kilkanaście dni pozostawał w pierwotnym warsztacie, a nadto powód nie zmontował go i nie korzystał z niego w trakcie 3-tygodniowego okresu oczekiwania na wymianę części samochodowych.

Wyrokiem z dnia 22 lipca 2014r. sygn. akt V GC 997/13 Sąd Rejonowy w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.600,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23.04.2013r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 398,06 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że bezspornym w sprawie było, iż pozwanego oraz sprawcę kolizji drogowej łączyła umowa ubezpieczenia jego odpowiedzialności cywilnej jako posiadacza pojazdu mechanicznego. Umowa ta obowiązywała również w dniu zdarzenia wyrządzającego szkodę powodowi. Pozwany po zgłoszeniu przez powoda szkody podjął czynności zmierzające do jej likwidacji. Pozwany dokonał trzykrotnych oględzin. Po oględzinach wykonanych dnia 15.01.2013r. pracownik pozwanego sporządził kosztorys naprawy na łączną kwotę 621,37 zł. Kolejne oględziny miały miejsce 21.01.2013r. w wyniku których ubezpieczyciel nie zweryfikował kosztów naprawy, zaś dnia 05.02.2013r. wydał decyzję o przyznaniu poszkodowanemu odszkodowania na kwotę 621,37 zł. W połowie lutego 2013r. pracownik ubezpieczyciela dokonał kolejnych trzech oględzin i sporządził kosztorys naprawy na kwotę o wartości 1.417,67 zł brutto. W dniu 20.02.2013r. pracownik pozwanego sporządził kolejny kosztorys na kwotę 2.371,54 zł brutto. W dniu 22.02.2013r. powód dokonał zgłoszenia szkody i zlecił wykonanie usługi A. Pojazd został zaholowany przez spółkę z warsztatu naprawczego R.w którym znajdował się od dnia 11.02.2013r. W A. w dniu 25.02.2013r. została sporządzona kalkulacja naprawy na kwotę 5.624,38 zł netto. Dnia 26.02.2013r. pozwany sporządził informację o zakresie odpowiedzialności dla w/w zakładu naprawczego, w którym potwierdził swoją odpowiedzialność i wskazał, że wypłata w kwocie brutto wyniesie 6.632,63 zł, a ubezpieczyciel pokryje koszty naprawy w zakresie zgodnym z zaakceptowanym przez siebie kosztorysem naprawy lub kalkulacją sporządzoną przez ubezpieczyciela. W wyniku weryfikacji kosztorysu sporządzonego przez (...) Sp. z o.o. ubezpieczyciel zatwierdził kosztorys w kwocie 6.653,54 zł brutto. W dniu 15.03.2013r. serwis otrzymał zamówioną lampę przeciwmgielną i dnia 18.03.2013r. zakończył naprawę, której koszt ostateczny wyniósł 6.781,19 zł brutto. Po zakończeniu naprawy dnia 18.03.2013r. powód odebrał samochód z serwisu bez zastrzeżeń. Decyzją ubezpieczyciela z dnia 18.04.2013r. powodowi zostało przyznane i wypłacone odszkodowanie w wysokości 5.513,16 zł tytułem poniesionej przez niego szkody w pojeździe i kwota

2.100,00 zł jako koszt najmu pojazdu zastępczego. W wyliczeniu szkody strona pozwana uwzględniła stawkę dobową najmu pojazdu zastępczego wskazaną przez powoda i rzeczywiście przez niego pokrytą.

Poza sporem pozostawało też, że powód w dniu 12.02.2013r. zawarł z wynajmującym H. S. umowę najmu samochodu osobowego i zobowiązał się płacić wynajmującemu czynsz w wysokości 350,00 zł za każdy dzień najmu. Umowa została zawarta od dnia 13.02.2013r. do dnia zakończenia naprawy samochodu powoda. Ostatecznie umowa obowiązywała między stronami w okresie od 13.02.2013r. do 18.03.2013r. tj. przez okres 34 dni na łączną kwotę czynszu za najem w wysokości 11.900,00 zł, która została zapłacona przez powoda w dniu 19.03.2013r.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że samochód powoda znajdował się w warsztacie R. L. od dnia 11.02.2013r. do dnia 22.02.2013r. kiedy to powód po konsultacji z pracownikiem pozwanego podjął decyzję o naprawie swojego pojazdu w (...) Sp. z o.o. która miała podpisaną z pozwanym Zakładem (...) umowę i rozliczała się z dokonanych napraw bezgotówkowo. Pozwany gromadził niezbędne dokumenty dla rozpoczęcia likwidacji szkody od 09.01.2013r. do 20.02.2013r. tj. przez 42 dni kalendarzowe. Analizując zakres naprawy Sąd Rejonowy uznał, że zaniżenia wartości naprawy spowodowały niemożliwość dokonania naprawy w sposób technologicznie prawidłowy. Na technologiczny czas naprawy złożyły się: demontaż i montaż pojazdu, naprawa, lakierowanie. Do A.uszkodzony pojazd trafił już w stanie zdemontowanym w miejscach uszkodzeń, więc dla ich weryfikacji stacja nie musiała już wykonywać demontażu. Przyjmując, że czas naprawy winien być uwzględniony na dwa dni robocze, czas weryfikacji uszkodzeń na jeden dzień roboczy, czas oczekiwania na części zamiennie 14 dni, Sąd Rejonowy uznał, że łączny czas niezbędny do wykonania naprawy pojazdu powinien wynosić 16 dni roboczych, który powinien być liczony od daty przyjęcia pojazdu do naprawy i nie powinien wynieść więcej niż 22 dni. W tym zakresie Sąd Rejonowy oparł się na opinii biegłego. Sąd Rejonowy uznał, że ocena okresu koniecznego dla wynajmu pojazdu zastępczego należała do Sądu, a nie do biegłego, dlatego też to Sąd a nie biegły był władny ocenić kwestię zasadności przedłużenia czasu naprawy o okres, w którym pojazd pozostawał rozmontowany.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy zacytował art. 822 § 1 kc oraz art. 361 § 1 kc, a także art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124, poz. 1152 z zm.).

Mając na uwadze art. 361 § 1 kc Sąd Rejonowy wskazał, że zakres roszczenia poszkodowanego o zwrot poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych jest determinowany istnieniem adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy faktem utraty możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia albo uszkodzenia, a poniesionymi kosztami najmu pojazdu zastępczego. Sąd uznał, że w niniejszej sprawie wobec niekwestionowania przez stronę pozwaną zasadności wynajęcia pojazdu zastępczego oraz wysokości dobowej stawki czynszu za najem, czy też rodzaju pojazdu najętego spór sprowadzał się do przesądzenia okoliczności, czy czas wynajmu pojazdu zastępczego odpowiadał uzasadnionemu i niezbędnemu okresowi naprawy oraz czy pokrywał się z technologicznym czasem naprawy.

Sąd Rejonowy wskazał, że w wyniku zaniżenia wartości początkowych kosztorysów powstała konieczność przeprowadzania kolejnych oględzin i weryfikacji kosztorysów co spowodowało, że pozwany gromadził niezbędne dokumenty do rozpoczęcia likwidacji szkody przez 42 dni kalendarzowe (od 09.01.2013r. do 20.02.2013r.). W świetle opinii biegłego Sąd Rejonowy ustalił, że samochód powoda nie mógł być eksploatowany bez powodowania zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Ustalił też, że po zdemontowaniu pojazd nie mógł być ponownie zmontowany i nie można się nim było wówczas poruszać. Uwzględniając opinię biegłego Sąd Rejonowy przyjął, że łączny czas niezbędny do wykonania naprawy pojazdu uwzględniając jego typ, rodzaj zakres naprawy, rodzaj użytych części i materiałów wyniósł 16 dni roboczych, który to czas winien być liczony od daty przyjęcia pojazdu do naprawy przez A.(22.02.2013r.), a łącznie wynosił 22 dni kalendarzowe.

Sąd Rejonowy nie podzielił poglądu biegłego, co do tego, że czas naprawy powinien być przedłużony o dni gdy pojazd był rozmontowany (od dnia 13.02.2013r. do 21.02.2013r.) skoro po zdemontowaniu nie mógł być ponownie złożony,

a więc nie można się było nim poruszać. W ocenie Sądu w tym okresie pojazd był rzeczywiście unieruchomiony i pozbawiony użyteczności gospodarczej, ale to powód odpowiedzialny jest za przedłużenie czasu rzeczywistej naprawy samochodu i to jego winny obciążać tego typu konsekwencje. Poszkodowany wybierając określonego rodzaju warsztat, w którym przystąpiono do naprawy pojazdu (czynności demontażu), a następnie zmieniając decyzję i zlecając naprawę autoryzowanemu serwisowi sam przyczynił się do powiększenia szkody i w przekonaniu Sądu Rejonowego najem pojazdu zastępczego przez okres od rozmontowania pojazdu w warsztacie do dnia zaholowania go do serwisu wykracza poza granice normalnych następstw uszkodzenia pojazdu w wyniku kolizji. Dlatego też Sąd Rejonowy uwzględnił tytułem kosztów najmu pojazdu zastępczego kwotę 5.600,00 zł za najem przez okres 16 dni (pkt I wyroku). Sąd wskazał również na to, że pozwany w toku postępowania likwidacyjnego uwzględnił okres najmu pojazdu zastępczego przez 6 dni na kwotę 2.100,00 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód i zaskarżając wyrok w zakresie pkt II i III zarzucił:

1. naruszenie przepisów art. 233 kpc w zw. z art. 278 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów przy ocenie biegłego, niepodzielenie poglądu biegłego, że czas naprawy powinien zostać przedłużony o dni gdy pojazd był rozmontowany tj. od 13.02.2013r. do 21.02.2013r.,
2. naruszenie przepisu art. 233 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęciu, że naprawa pojazdu zakończyła się w dniu 15.03.2013r. gdy tymczasem z zebranego materiału dowodowego wynika, że powód został poinformowany o wykonaniu usługi i faktycznie pojazd odebrał w dniu 18.03.2013r.,
3. naruszenie przepisu art. 233 kpc poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez pominięcie dowodu z zeznań powoda.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, a także o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji przy uwzględnieniu kosztów postępowania za obie instancje.

W szczególności powód zarzucił, że odstawienie samochodu do nieautoryzowanego serwisu R. L.miało na celu dokonanie szybkiej naprawy i na pewno wielokrotnie tańszej niż w A.Dopiero po dokonaniu trzeciej weryfikacji kosztorysu i nakazaniu przez pracownika pozwanego rozebrania pojazdu do stopnia umożliwiającego weryfikację wszystkich zgłaszanych przez powoda uszkodzeń strona powodowa została zmuszona do wynajmu pojazdu zastępczego. Fakt zmiany zakładu naprawczego na (...) wynika również z chęci przyspieszenia naprawy. Nastąpiło to również za wyraźną namową pracownika pozwanego likwidującego szkodę, który stwierdził, że lepiej naprawiać samochód w (...) ponieważ mają oni dostęp do wszystkich niezbędnych części, a ponadto pozwany ma podpisaną umowę z (...) T. dotyczącą bezgotówkowego rozliczania szkód. Z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w dniu 13.02.2013r. odbyły się ostatnie oględziny samochodu. Samochód został rozebrany bez możliwości jego ponownego złożenia.

W dniu 15.02.2013r. samochód został przewieziony do (...) T. a w dniu 20.02.2013r. pozwany uznał zwiększony zakres uszkodzeń i sporządził kosztorys, na podstawie którego (...) T. rozpoczęła naprawę pojazdu i zakończyła 18.03.2013r.

Z powyższego wynika więc, że konieczny i uzasadniony okres wynajmu pojazdu zastępczego wynosił 34 dni kalendarzowe.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporny był fakt zaistnienia szkody, ubezpieczenia sprawcy szkody u pozwanego, a także fakt uznania przez pozwanego ubezpieczyciela szkody w zakresie najmu pojazdu na kwotę 2.100,00 zł tj. za 6 dni najmu pojazdu. Apelacja powoda dotyczy kwoty 4.200,00 zł tj. tej której Sąd Rejonowy nie uwzględnił, za okres 12 dni wynajęcia pojazdu zastępczego.

Za uzasadniony czas wynajęcia pojazdu zastępczego Sąd Rejonowy uznał 16 dni roboczych tj. 22 dni kalendarzowe licząc ten czas od daty przyjęcia pojazdu do naprawy przez (...) T. do dnia 15.03.2013r. Sąd Rejonowy uznał, że kwota 4.200,00 zł nie należy się powodowi, gdyż to powód jest odpowiedzialny za przedłużanie czasu rzeczywistej naprawy, który powinien wynosić 16 dni roboczych. Zdaniem Sądu Rejonowego poszkodowany wybierając określonego rodzaju warsztat, w którym przystąpiono do naprawy pojazdu (dokonano czynności demontażu), a następnie zmieniając decyzję i zlecając naprawę autoryzowanemu serwisowi sam przyczynił się do powiększenia szkody i zdaniem Sądu Rejonowego najem pojazdu zastępczego przez okres od rozmontowania pojazdu w warsztacie do dnia zaholowania go do serwisu (od 13.02.2013r. do 22.03.2013r.), wykracza poza granice normalnych następstw uszkodzenia pojazdu w wyniku kolizji.

Z powyższym rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy nie zgadza się.

W myśl zasady pełnego odszkodowania, w granicach odpowiedzialności za normalne następstwa działania lub zaniechania i braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje starty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (art. 361 § 2 kc).

Stosownie do art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Obowiązek udowodnienia istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej i wysokość szkody ciąży na powodzie.

Dochodzona pozwem kwota obejmuje należność z faktury vat, stanowiącej koszt wynajmu pojazdu zastępczego. Przyjęć należy, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17.11.2011r., III CZP 5/11).

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że pozwany dokonał trzykrotnych oględzin uszkodzonego samochodu, przy czym trzecie oględziny zostały dokonane po częściowym demontażu uszkodzonych części. Po tych oględzinach również zdecydowanie zwiększył się zakres naprawy.

Wynika więc z powyższego, że dopiero trzecie oględziny pojazdu przez pracownika pozwanego doprowadziły do sporządzenia kosztorysu naprawy ostatecznego co nastąpiło w dniu 20.02.2013r. Samochód został przewieziony do (...) 22.02.2013r., a już 25.02.2013r. została sporządzona kalkulacja naprawy na kwotę 5.624,38 zł netto. Podkreślić więc należy, że dopiero trzecie oględziny po demontażu samochodu w pewnej części doprowadziły do prawidłowej oceny jego uszkodzeń (zeznania świadka J. Ł. pracownika pozwanego k. 84). Zdaniem Sądu Okręgowego od dnia tych oględzin należy uznać za zasadne i celowe wynajęcie pojazdu zastępczego. Samochód w tym okresie był rozmontowany, a demontaż był konieczny do ostatecznego ustalenia zakresu naprawy. W tym stanie rzeczy za okres ten najem pojazdu zastępczego był zasadny (od 13.02.2013r. do 21.02.2013r.).

Sąd Okręgowy uznał również za zasadny zarzut podniesiony w apelacji co do tego, że naprawa samochodu zakończyła się w dniu 18.03.2013r. Wskazać należy, że ostatnią część potrzebną do naprawy stacja (...) otrzymała w dniu 15.03.2013r. (piątek, zamówienie części k.100). Zakończenie więc naprawy nastąpiło nie w dniu 15.03.2013r. jak uznał Sąd Rejonowy, ale w dniu 18.03.2013r. kiedy to poszkodowany został powiadomiony o możliwości odbioru pojazdu (dodać więc należy również i te 3 dni najmu pojazdu zastępczego).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w pkt II na podstawie art. 386 § 1 kpc i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.200,00 zł na podstawie art. 361 § 1 i 2 kc w zw. z art. 822 § 1 kc.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 kc.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 109 § 1 kpc. Na koszty powoda składa się opłata od pozwu w kwocie 490,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa oraz kwota 1.200,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc. Na koszty powoda składa się opłata od apelacji w kwocie 210,00 zł oraz kwota 300,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.